KALBOS NORMALIZACIJOS KLAUSIMAI

VILIJA DRĖGŪNIENĖ

LIETUVIŲ KALBOS INDO DALIŲ PAVADINIMAI

Puodininkystės leksiką temiškai galima suskirstyti į 12 žodžių grupių (amato, žaliavų, įrankių, dirbinių ir kiti pavadinimai). Šiame straipsnyje norima panagrinėti indo dalių pavadinimus. Jie buvo surinkti iš etnografijos, archeologijos literatūros, menotyrininkų darbų[1], „Lietuvių kalbos žodyno" ir jo kartotekos, tarmių žodynų, tautosakos leidinių[2].

Tai nedidelė 22 žodžių grupė: *ąsà, ausìs, rankà, rankẽlė, dañgtis, púoddangtis* (*púoddangtė* ir kt.), *briaunà, póbriaunis, vainikẽlis, gurklỹs, kãklas, kaklẽlis, petùkai, petẽliai, pilvẽlis, pópilvis, kója, kojùkė, dùgnas, snãpas, snapẽlis, vambrà.*

Įdomi ji tuo, kad daugiau kaip pusę žodžių sudaro somatizmai. 12 žodžių — žmogaus kūno dalių pavadinimai, o 3 (*gurklỹs, snãpas* ir *snapẽlis*) — gyvūno kūno dalių pavadinimai.

Somatizmų aptinkama daugelio amatų leksikoje, pvz., tekstilės: *blaũzdos, krūtinė, pãdas, širdìs, žandaĩ, meñtė*[3].

Daugybę somatizmų pateikia J. Elisonas[4] žodynėlyje, kuriame surinkti įvairūs sodiečių darbo įrankių, prietaisų bei jų dalių pavadinimai. Pavyzdžiui, šakių dalys Gustonyse vadinamos *gálva*, Gudžiūnuose — *dantimìs*, Krakėse — *pĩrštais*. Muštuvio kryžiokas Rozalime vadinamas *sparniùkais*, priešakinė krosnies dalis — *kaktà* (Krakėse), ratų dalis — *šlaunimì* (Josvainiuose) ir t.t.

Žmogaus ar gyvūno kūno dalių pavadinimai vartojami ir kitų kalbų amatų leksikoje. A. Reķēna savo monografijoje mini daug tokių atvejų latvių tarmėse[5].

---

[1] Čerbulėnas K. Lietuviškoji liaudies keramika // LTSR aukštųjų mokyklų mokslo darbai. Istorija. V., 1965. T. 7; Galaunė P. Iš stiklo ir keramikos istorijos // Mūsų senovė. Tilžė, 1922. Kn. 4—5; taip pat jo. Lietuvių liaudies menas K., 1930; Jablonskytė-Rimantienė R. Ankstyvojo geležies amžiaus Lapainios puodžiai // Iš lietuvių kultūros istorijos. V., 1961. T. 3; Kudirka J. Lietuvos puodžiai ir puodai. V., 1973.

[2] Krėvė V. Patarlės ir priežodžiai. K., 1934. T. 1; Naktinienė G. ir kt. Druskininkų tarmės žodynas. V., 1988; Petrauskas J., Vidugiris A. Lazūnų tarmės žodynas. V., 1985; Tauta ir žodis. K., 1923—1928. Kn. 1—5; Vitkauskas V. Šiaurės rytų dūnininkų šnektų žodynas. V., 1976.

[3] Eigirdienė D. Lietuvių liaudies tekstilės terminai // Mūsų kalba. 1987. Nr. 4. P. 26.

[4] Elisonas J. Lietuvių sodiečių technikos žodyno mėginimas // Archivum philologicum / Red. Pr. Skardžius. K., 1932. T. 3.

[5] Reķēna A. Amatniecības leksika dažās Latgales dienvidu izloksnēs un tas sakari ar atbilstošajiem nosaukumiem slāvu valodās. Rīga, 1975.

Somatizmų aptinkama ir rusų kalbos įvairių amatų leksikoje, pavyzdžiui, dailidės įrankiai ir jų dalys vadinami: *козлы, конь, бородка, зуб, лоб, пальцы, ротик, ручка* ir t. t.[6]

Lygindami somatizmų vartojimą puodininkystės ir kitų amatų leksikoje, pastebime, jog puodininkystės leksikoje nuosekliai išvardijamos svarbiausios žmogaus kūno dalys: ausis, kaklas, pečiai, ranka, pilvas, koja. Kitų amatų, pavyzdžiui, tekstilės, leksikoje tokio nuoseklaus pakartojimo nėra. Beje, neretos puodynės forma primena žmogaus figūrą. Gal todėl ir indo dalys gavo žmogaus kūno dalių pavadinimus? P. Galaunė yra rašęs, kad žmogus, norėdamas pavaizduoti save, pradėjo lipdyti puodus, panašius į žmogų — „nuo gamtos turtingiausių formų atsigrįžo prie savęs"[7].

Čia galima būtų paminėti ir antropomorfinius indus, kurie buvo gaminami daugelyje pasaulio vietų. Pavyzdžiui, kasinėjant Troją II, buvo aptiktos vadinamosios veidinės urnos, kurios turi aiškių veido bruožų[8]. Įvairių laikotarpių antropomorfinių indų buvo rasta Čekoslovakijoje, Bulgarijoje, Rumunijoje (Gumelnicos kultūra), Peru, Konge ir daugelyje kitų vietų[9].

Įdomios yra Pamarių kultūros (dab. Lenkijos teritorija) veidinės urnos[10]. M. Gimbutienė ir kai kurie kiti archeologai[11] šią kultūrą priskiria vakarų baltams. M. Gimbutienės nuomone, „urnos buvo daromos individualiai, atsižvelgiant į mirusiojo lytį ir ypač į socialinę padėtį"[12]. Moteriškosios urnos turi dideles ausis su įvertais papuošalais, antkakles, o ant vyriškųjų nupiešti ginklai ir kovų scenos, jų ausytės mažos.

Įdomu yra tai, kad daugelis antropomorfinių indų buvo naudojami tik laidojimui, kitiems ritualiniams tikslams[13]. Taigi gali būti, jog antropomorfiniai indai turėjo tiesioginės ar netiesioginės įtakos somatinių indo dalių pavadinimų atsiradimui.

---

[6] Reķēna A. Min. veik. P. 588; Кондратьева В. П. О профессиональной лексике псковских плотников // Труды по русскому языку. Л., 1969. С. 303.

[7] Galaunė P. Iš stiklo ir keramikos istorijos. P. 254.

[8] Чайлд Г. У истоков европейской цивилизации. М., 1952. С. 74.

[9] Jaennide Fr. Geschichte der Keramik. Leipzig, 1900. S. 807; Vladár J. Praveká plastika. Tatran, 1979. P. 46, 47, 89, 111; Енциклопедия България. София, 1982. С. 385; Искусство тропической Африки в собраниях СССР. М., 1967. Nr. 154, 155; Монгайт А. Археология Западной Европы. Каменный век. М., 1973. С. 243.

[10] Luka L. J. Kultura wschodniopomorska na Pomorzu Gdańskim. Wrocław—Warszawa—Kraków, 1966. T. 1.

[11] Gimbutienė M. Baltai priešistoriniais laikais. Etnogenezė, materialinė kultūra ir mitologija. V., 1985. P. 78; Монгайт А. Археология Западной Европы. Бронзовый и железный века. М., 1974. С. 351.

[12] Gimbutienė M. Min. veik. P. 81.

[13] Novotný B. Lužianska skupina a počiatky mal'ovanej keramiky na Slovensku. Bratislava, 1962. P. 72; Березкин Ю. Назначение предметов с сюжетными изображениями из погребений культуры Мочика // Конференция „Балто-славянские этнокультурные и археологические древности. Погребальный обряд". Тезисы докл. М., 1985. С. 11–12.

A. Reķēna, analizuodama, kuriais atvejais žmogaus ar gyvūno kūno dalių pavadinimais pradedamos vadinti kitos realijos, nustatė, kad tai gali lemti išorinis realijų panašumas, pavyzdžiui, *cepla pìere* „duonkepės krosnies dalis, kuri yra virš kūryklos" (nedidelis pakilimas virš krosnies kūryklos primena kaktą)[14]. Dėl šios priežasties galėjo atsirasti ir kai kurie lietuviški indo dalių pavadinimai. LKŽ (V 92; 93) taip ir motyvuojama išvestinė *kãklo* ir *kaklẽlio* reikšmė „kas panašu į kaklą (kokio daikto dalis)", „dem. kas panašu į mažą kaklą (kokio daikto dalis)". Jau K. Sirvydo raštuose aptinkame pavyzdžių, kai *kãklas* žymi indo dalį. Šie indo dalies pavadinimai vartojami ne tik tarmėse, bet ir bendrinėje kalboje.

Salamiestyje, Kupiškyje, Dusetose, Dūkšte, Sudeikiuose (Utenos raj.) ąsočio kaklelis dar vadinamas ir *gùrkliu*. LKŽ (III 753) užrašyta tokia šio žodžio reikšmė: „indo, butelio kaklas".

Išorinis indo dalių panašumas į žmogaus ar paukščio kūno dalis taip pat galėjo lemti *snapẽlio* ir *ausiẽs* atsiradimą. *Snapù, snapeliù* ąsočio ar kokio kito indo latakėlis vadinamas Pociūnėliuose (Radviliškio raj.), Ėriškiuose (Panevėžio raj.). Etnografų darbuose ši indo dalis vadinama tik *snapeliù*. Abu šie pavadinimai vartojami bendrinėje kalboje.

Tik Vakarų Lietuvoje aptinkamas ąsočio snapelio pavadinimas *vambrà*. Ąsočio ar imbriko snapelis taip vadinamas Ylakiuose, Raseiniuose, Girkalnyje, Skirsnemunėje.

Ausimì indo ąsa vadinama Telšiuose, Veiviržėnuose, Viekšniuose, Gargždžuose, Geistaruose, Ūdrijoje (Alytaus raj.), Alvite (Vilkaviškio raj.). Šis somatizmas dar gali žymėti kibiro, katilo, skrynios ir kitų daiktų ąsą (LKŽ I 502).

Kitas šios indo dalies pavadinimas *ąsà* vartojamas visoje Lietuvoje. Pagrindinė jo reikšmė „indo auselė paimti" (LKŽ I 324). Ši indo dalis taip vadinama Kupiškyje, Mielagėnuose (Ignalinos raj.), Švenčionyse, Pušalote, Šeduvoje, Lyduokiuose (Ukmergės raj.), Geistaruose, Tauragnuose, aplink Pasvalį ir daugelyje kitų vietovių. LKŽ (I 324) nurodoma dar 11 šio žodžio reikšmių (stalčiaus rankena, drabužio kilpa, adatos skylelė ir kt.).

Indo ąsa Rimšėje, Valkininkuose, aplink Švenčionis vadinama *rankelè*. LKŽ (XI 163) nurodoma, jog tai gali būti slavizmas.

Tirkšliuose (Mažeikių raj.), Šalčininkuose, Nemunaityje (Alytaus raj.), Žilėnuose, Kabeliuose (Varėnos raj.), aplink Druskininkus vartojamas ąsos pavadinimas *rankà*.

Beje, A. Reķēna rašo, jog kūno dalių pavadinimai, remiantis funkcijų panašumu, gali būti vartojami kitoms realijoms žymėti, pavyzdžiui: *rùoka, rùoceņa* „rankena", *kàja* „staklių, suolo, lovos atraminė dalis"[15]. Tą patį galėtume pasakyti ir apie puodo *rañką, rankẽlę*, už kurios imame ranka, arba *kójį, kojùkę*, ant kurios indas stovi, kuria remiasi. „Kojotas kragas" minimas jau P. Ruigio žodyne. Apatinę indo dalį *kojukè* vadina etnografas J. Kudirka.

A. Reķēna teigia, kad žmogaus ar gyvūno pavadinimai gali būti vartojami kita reikšme, kai asociaciją sukelia kokia nors būdinga ypatybė, pavyzdžiui, tam tikru

[14] Reķēna A. Min. veik. P. 585—586.
[15] Ten pat. P. 585.

būdu susiję spynos mechanizmai vadinami *bẽrnėnš* ir *màte*, t. y. motinos ir vaiko ryšys sugretinamas su atitinkamų prietaiso dalių ryšiu. Žodis *lâcis* „lokys“ vartojamas reikšme „neteisingai įverti metmenų siūlai“[16]. Čia lokio nerangumas sugretinamas su audėjo nekruopštumu. Ir puodo pilvelis galėjo būti taip pavadintas, kadangi asociaciją tarp realijų sukėlė būdinga ypatybė — ir į vieną, ir į kitą yra pilamas maistas. Beje, ir žodžio *pìlvas* kilmė siejama su veiksmažodžiu *pìlti*[17]. *Pilvù, pilveliù* plačiausia puodo dalis vadinama Krosnoje (Marijampolės raj.), Raudėnuose (Šiaulių raj.), aplink Joniškėlį. LKŽ nenurodo tokios reikšmės, bet *pìlvas* šiame žodyne (LKŽ IX 1027) paminėtas ir kaip „koks daikto iškilimas, išsipūtimas“. E. Vaitulevičienė šią indo dalį vadina dar ir kitu somatizmu — *liemuõ, liemenẽlis*[18].

Platesnė puodynės vieta žemiau kaklelio vadinama *petùkais, petẽliais*. Antroji forma šia reikšme paminėta ir LKŽ (IX 879).

Pavadinimai *petẽliai, pilvẽlis* dažniau minimi etnografų darbuose.

Jau pastebėjome, kad ta pati indo dalis gali būti vadinama ir pamatiniu žodžiu, ir deminutyviniu vediniu: *kãklas—kaklẽlis, ausìs—ausẽlė, kója—kojùkė, kojẽlė, rankà—rankẽlė*. Etnografijos literatūroje aptinkami tik deminutyviniai vediniai,

Etnografas J. Kudirka vartoja 2 indo dalių pavadinimus, kurie nepaminėti nei LKŽ, nei tarmių žodynuose, nei kitų etnografų darbuose. Jie būdingi tik puodininkystės leksikai, nes žymi specifines šios srities realijas: *póbriaunis* „indo dalis, esanti tarp briaunos ir kaklelio“, *pópilvis* „indo dalis, esanti tarp pilvelio ir kojelės“. Abu pavadinimai panašūs savo daryba.

Pavadinimas *briaunà* — „kokio nors daikto kraštas, aštruma, kampas, viršūnė“ (LKŽ I 1037) — būdingas ne tik puodininkystės leksikai. J. Kudirka būtent taip vadina indo kraštą. Kiti etnografai dar vartoja pavadinimus *vainikẽlis, atbrailà, pakraštẽlis*. Taigi ši realija žymima skirtingais žodžiais.

Indo antvožas vadinamas *dangčiù* (Daukšiuose (Marijampolės raj.), Veiveriuose (Prienų raj.), Griškabūdyje, Žagarėje, Kruopiuose (Akmenės raj.), Šilutėje, Šilalėje, Karklėnuose (Kelmės raj.), Jurbarke) arba *púoddangčiu* (Dirvonėnuose (Šiaulių raj.), Pagėgiuose, Salantuose, Veliuonoje, Šatėse, Žygaičiuose). LKŽ (X 21) užrašyti dar 6 panašios darybos pavadinimai: *púoddangtė, puoddañgtė* (Laukuva, Kvėdarna, Tauragė), *puoddeñgtė* (N, K)[19], *puodangtis* (MŽ), *puodangtė* (MŽ, D. Poška), *puodengtė* (SD, Q), *puodenklė* (C) (paskutiniai 4 pavadinimai LKŽ nekirčiuoti).

Žodis *dùgnas* žymi ne tik puodo apatinę dalį, bet ir dangtį (Slavikai, Žiežmariai, Pociūnėliai, Mielagėnai, Joniškėlis, Ūdrija, Rudamina, Marijampolė, Geistarai, Rodūnia). Taip dar vadinama ir lentelė, ant kurios pjaustomos daržovės (Nočia, Rudamina, Seinai).

---

[16] Ten pat. P. 586.

[17] Fraenkel E. Litauisches etymologisches Wörterbuch. Heidelberg—Göttingen, 1962. Bd. 1. S. 593; Sabaliauskas A. Lietuvių kalbos leksika. V., 1990. P. 196.

[18] Vaitulevičienė E. Buitinė lietuvių liaudies keramika Vilniaus Istorijos-etnografijos muziejuje // Kraštotyra. V., 1969. P. 192, 196.

[19] Sutrumpinimai kaip „Lietuvių kalbos žodyne“.

Indo dalių pavadinimai kitose kalbose	Lietuviški indo dalių pavadinimai						
	briauna, vainikėlis	snapelis, vambra	kaklas, kaklelis, gurklys	ausis, ranka, rankelė	peteliai	pilvas, pilvelis	koja, kojukė
Latvių 6*		*snīpītis* „snapelis“	*kakls, kakliņš* „kaklas, kaklelis“				
Lenkų 1; 5			*szyjka* „kaklelis“	*ucho* „ausis“, *uszko* „auselė“		*brzuch* „pilvas“	
Čekų 12			*hrdlo* „gerklė“, *krček* „kaklelis“	*ucho* „ausis“			*nožka* „kojelė“
Slovakų 9; 11			*hrdlo* „gerklė“	*ucho* „ausis“		*bruško* „pilvelis“	*nožka* „kojelė“
Rusų 16; 18	*венчик* „vainikėlis“	*носик* „noselė“	*горло* „gerklė“	*ручка* „rankelė“, *ушко* „auselė“	*плечики* „peteliai“	*тулово* „kūnas“	*ножка* „kojelė“
Baltarusių 17	*венца* „vainikėlis“	*дзюбка* „snapelis“	*горла* „gerklė“	*вуха* „ausis“		*чэрава, пуза, бруха* „pilvas“	
Ukrainiečių 13; 15			*шийка* „kaklelis“	*ручка* „rankelė“	*плічки* „peteliai“	*тулуб* „kūnas“	*ніжка* „kojelė“
Anglų 3; 8	*lip* „lūpa“		*neck* „kaklas“	*handle* „rankena“	*shoulders* „pečiai“	*body* „kūnas“	*foot* „koja“
Prancūzų 10; 14		*bec* „snapas“	*col* „apykaklė“				*pied* „koja“
Rumunų 2	*gura* „burna“		*git* „kaklas“				*picior* „koja“
Vokiečių 4; 7			*Hals* „kaklas“			*Bauch* „pilvas“	*Fuß* „koja“

*Skaičiai lentelėje nurodo šaltinio, iš kurio paimti pavadinimai, eilės numerį literatūros saraše.

Indo dalių pavadinimai — somatizmai aptinkami ne tik lietuvių, bet ir kitose ide. kalbose. Lentelėje pateikiami tokie atvejai.

Matome, kad briaunai vadinti tik anglų ir rumunų kalbose vartojami somatizmai: *lip* ir *gura*. Snapelis trim atvejais vadinamas analogišku žodžiu — paukščio kūno dalies pavadinimu, o rusų ir lietuvių kalbose (*носик* ir *vambra*) — žmogaus kūno dalies pavadinimu. Kakleliui žymėti daugumoje kalbų skiriamas žodis, reiškiantis gerklę arba kaklą. Tik prancūzų kalboje šiuo atveju vartojamas žodis *col* „apikaklė". Ąsa vadinama dviejų realijų pavadinimais — ausies arba rankos. Tik anglų kalboje šiuo atveju nėra somatizmo (*handle*), bet akivaizdu, kad ši forma sudaryta iš *hand* „ranka". Puodo pilvelis dažniausiai vadinamas kūnu ir pilvu. Kojelė ir peteliai visais atvejais vadinami analogiškai, be kitokių variantų.

Paaiškinti, kodėl indo dalims vadinti šiose kalbose vartojami analogiški somatizmai, sunku. Gal, kaip jau minėta, šį reiškinį inspiravo antropomorfinių indų gamyba. Antra vertus, ir neantropomorfinių indų formos dažnai primena žmogaus figūrą (galbūt taip pat dėl antropomorfinių indų įtakos). Tai galėjo žmogų paskatinti pavadinti indo dalis taip, kaip ir savo kūno dalis. Tarp šių realijų pastebime didelį išorinį panašumą. Tačiau somatizmais dažnai vadinami dalykai, visai neprimenantys žmogaus kūno (žr. D. Eigirdienės, J. Elisono pateiktus pavyzdžius). Remdamiesi A. Reķēnos išvadomis apie somatizmų vartojimą latvių tarmėse, galime pagrįsti tai, kad indo dalys minėtose kalbose vadinamos somatizmais. Gerokai sunkiau paaiškinti, kodėl tos pačios puodo dalys vadinamos analogiškų realijų pavadinimais. Sunku būtų teigti, jog tai vienos kurios kalbos įtaka kitai kalbai, kadangi šis reiškinys būdingas ne dviem trim kalbom, o didesnei jų grupei.

Nagrinėjant lietuvių kalbos puodininkystės leksiką, teko pastebėti, jog tik indo dalių pavadinimų grupėje nėra nė vieno skolinio. Kitose (amato, žaliavų, dirbinių) pavadinimų grupėse skolinių randame. Gali būti, jog šį faktą lemia somatizmų vartojimas, nes „kūno dalių pavadinimai paprastai yra vieni seniausių ir pastoviausių bet kurios kalbos leksikos sluoksnių"[20].

Dalis lietuviškų indo dalių pavadinimų priklauso indoeuropietiškam leksikos sluoksniui: *ąsà*, *snãpas*, *ausìs*, *gurklỹs*, kai kurie, pavyzdžiui, *rankà*, *vainikẽlis* — baltų-slavų epochos leksikai, *kãklas*, *kója* — baltiškam leksikos sluoksniui, o *pìlvas* būdingas tik lietuvių kalbai.

Apibendrinant galima padaryti išvadą, kad lietuviški indo dalių pavadinimai sudaro savotišką ir įdomią žodžių grupę, kurioje nėra nė vieno skolinio. Ryški tendencija vadinti puodo dalis somatizmais. Ji pastebima ir kitose indoeuropiečių kalbose.

Tarmėse indo dalims vadinti vartojamos ir deminutyvinės, ir pamatinės somatizmų formos, o šiuolaikinėje etnografijos bei archeologijos literatūroje aptinkamos tik deminutyvinės formos.

---

[20] Sabaliauskas A. Min. veik. P. 112.

ŠALTINIAI

1. Alfawicka S. Ceramika malowana okresu halstackiego w Polsce. Studium źródłoznawcze. Wrocław, 1970.

2. Canarache V. Importul amforelor Stampilate la Istria. Editura Academiei Republicii Populare Romine, 1957.

3. Cook M. Greek painted Pottery. London, 1960.

4. Heuschkel H., Muche K. ABC Keramik. Leipzig, 1975.

5. Hołubowicz W. Garncarstwo wiejskie zachodnich terenów Białorusi. Toruń, 1950.

6. Latviešu literārās valodas vārdnīca. Rīga, 1972—1989. Sej. 1—7.

7. Liebscher I., Willert F. Technologie der Keramik. Dresden, 1955.

8. Loran S. O'Bannon. Dictionary of Ceramic Science and Engineering. New York, 1983.

9. Novotnij B. Lužianska skupina a počiatky mal'ovanej keramiky na Slovensku. Bratislava, 1962.

10. Powidzki J. Zabytkoznawstwo ceramiki nowożytnej. Toruń, 1972.

11. Štullerová M. Keramika ako zál'uba. Bratislava, 1987.

12. Zápotocký M. Katalog středověké keramiky severočeského Polabí. Praha, 1979.

13. Горюнов Е. Про періодизацію десняньских старожитностей другої та третьої чверті I тисячоліття н. е. // Археологія. 1975. N 18.

14. Испано-мавританская керамика. М.—Л., 1940.

15. Кравченко Н., Корпусова В. Деякі риси матеріальної культури піздньоримскої Тіри // Археологія. 1975. N 18.

16. Лукич Г. Конструирование художественных изделий из керамики. М., 1979.

17. Милюченков С. Белорусское народное гончарство. Минск, 1984.

18. Рыбаков Е. Ремесло древней Руси. М., 1948.

ZUR BEZEICHNUNG DER GEFÄSSTEILE IN DER LITAUISCHEN SPRACHE

Zusammenfassung

In dem Artikel werden die Bezeichnungen von Gefäßteilen behandelt *ąsà, ausis, rankà, rankẽlė, dañgtis, púoddangtis, briaunà, póbriaunis, vainikẽlis, gurklỹs, kãklas, kaklẽlis, petùkai, petẽliai, pilvẽlis, pópilvis, kója, kojùkė, dùgnas, snãpas, snapẽlis, vambrà.*

Das ist eine eigenartige Wortgruppe, in der keine Entlehnungen vorhanden sind. Über die Hälfte von diesen Wörtern bilden diejenigen, die zur Bezeichnung der menschlichen Körperteile dienen. Diese Tendenz ist auch in anderen indoeuropäischen Sprachen zu bemerken.

Die meisten Bezeichnungen werden in der Literatursprache verwendet, nur einige wie z. B. *vambrà* nur in den Mundsprachen, andere kommen in der ethnologischen Literatur vor (*petẽliai, pópilvis, póbriaunis*).

In den Mundarten werden zur Bezeichnung der Gefäßteile Deminutiva- und Grundwortformen von den Somatismen benützt, während in der gegenwärtigen ethnologischen sowie archäologischen Literatur nur Deminutivaformen anzutreffen sind.